

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi Prokuratora Generalnego o stwierdzenie niezgodności  
z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w T.  
z dnia 10 października 2013 r., wydanego  
w sprawie z powództwa M. T.  
przeciwko E.K.  
o zapłatę,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 28 stycznia 2016 r.,

**odrzuca skargę.**

## UZASADNIENIE

Prokurator Generalny wystąpił o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 10 października 2013 r. w sprawie o zapłatę wszczętej z powództwa M. T. przeciwko E.K.

Wskazał, że zaskarżone orzeczenie narusza podstawowe zasady porządku prawnego jakimi są: możliwość uchylenia się od chociażby przymusowej realizacji roszczenia (instytucja przedawnienia) stanowiącej o możliwości bycia zapomnianym przez wierzyciela pomimo niezrealizowania powinności oraz prawo do rozpoznania sprawy przez sądy dwóch instancji. W treści skargi podał liczne zarzuty naruszenia prawa materialnego i procesowego, które – w jego ocenie – wskazują na wadliwość zaskarżonego wyroku. Wniósł o stwierdzenie, że punkt pierwszy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w T. jest niezgodny z prawem, a to z art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według art. 424<sup>1</sup> k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Ponadto w wyjątkowych wypadkach, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, skarga przysługuje także od prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej lub drugiej instancji, jeżeli strony nie skorzystały z przysługujących im środków prawnych, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie orzeczenia w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych. W wypadkach określonych w art. 424<sup>1</sup> k.p.c. skargę może wnieść także Prokurator Generalny, jeżeli niezgodność wyroku z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego.

Wymagania konstrukcyjne skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia określone zostały w przepisie art. 424<sup>5</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy wielokrotnie w swoim orzecznictwie zwracał uwagę, że każde

wymaganie przewidziane w art. 424<sup>5</sup> § 1 k.p.c. ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione samodzielnie, niezależnie od pozostałych.

Jednym z elementów formalnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest uprawdopodobnienie przez skarżącego wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (art. 424<sup>5</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.). Kreowanie formalnego wymogu uprawdopodobnienia szkody wyrządzonej zaskarżonym wyrokiem wiąże się z tym, że szkoda traktowana jest jako przesłanka dopuszczalności tego środka zaskarżenia. Zgodnie bowiem z art. 424<sup>1</sup> § 1 k.p.c., można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Również art. 424<sup>4</sup> k.p.c. przewiduje, że skargę można oprzeć na podstawie naruszeń prawa materialnego lub przepisów postępowania, które spowodowały niezgodność wyroku z prawem, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda. Innymi słowy, jeżeli szkoda nie wystąpiła albo wystąpiła z innej przyczyny niż „przez wydanie” zaskarżonego wyroku, skarga jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu. Z tej właśnie przyczyny do wymagań konstrukcyjnych skargi należy uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy.

Sąd Najwyższy wyjaśniał w swoich orzeczeniach, na czym polega obowiązek uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody. Przykładowo, w postanowieniu z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05 (OSNC 2006, nr 1, poz. 16) wskazał, że spełnienie wymagania określonego w art. 424<sup>5</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. polega na złożeniu przez skarżącego w skardze oświadczenia, że szkoda wystąpiła – ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru – oraz uwiarygodnienie tego oświadczenia. W tym celu, w związku z treścią art. 243 k.p.c., skarżący może powoływać i przedstawiać zarówno dowody, w tym tzw. dowody niedające pewności, jak i inne środki, nieuznawane przez kodeks za dowody (np. pisemne oświadczenia, surogaty dokumentów, tzw. opinie prywatne itp.). Z kolei w postanowieniu z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05 (OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że uprawdopodobnienie szkody polega na przedstawieniu wyodrębnionego

wyvodu wskazującego, że szkoda została wyrządzona oraz określającego czas jej powstania, postać i związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem. W świetle tak pojmowanego wymagania uprawdopodobnienia szkody przyjmuje się, że nie spełnia go wskazanie przez skarżącego jedynie na możliwość wystąpienia szkody w przyszłości, gdyż szkoda uzasadniająca wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności prawomocnego wyroku z prawem powinna powstać po wydaniu zaskarżonego wyroku, a przed wniesieniem skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 110, z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06, z dnia 2 sierpnia 2006 r., I BP 2/06, z dnia 21 grudnia 2006 r., III CNP 57/06, z dnia 30 września 2008 r., II CNP 76/08, z dnia 3 grudnia 2009 r., III CNP 48/09, z dnia 7 kwietnia 2010 r., II BP 15/09 i z dnia 17 sierpnia 2010 r., I CNP 35/10 - nie publ.).

Wobec powyższego stwierdzić należy, że do spełnienia kreowanego przez art. 424<sup>5</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. wymogu uprawdopodobnienia szkody konieczne jest istnienie szkody w chwili wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Nie jest zatem wystarczające powołanie się w skardze na samo zagrożenie wystąpienia szkody, choćby było ono realne. Taki wniosek wynika z wykładni literalnej powołanego przepisu dokonywanej w związku z art. 424<sup>1</sup> § 1 k.p.c. i art. 417<sup>1</sup> § 2 k.c., w których ustawodawca powtórzył zawarty w art. 424<sup>5</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. zwrot „została wyrządzona szkoda”. Sformułowanie to świadczy o tym, że skarga przysługuje tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem została już stronie wyrządzona szkoda (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, z dnia 4 sierpnia 2009 r., II CNP 43/09, z dnia 10 grudnia 2010 r., III CNP 48/10, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05 - nie publ. oraz z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05). Tymczasem we wniesionej skardze Prokurator Generalny wskazał jedynie na istnienie zobowiązania pomiędzy stronami postępowania (s. 5 uzasadnienia skargi), nie uprawdopodobniając w żaden sposób już występującego uszczerbku majątkowego (szkody) u strony postępowania doznanej w wyniku wydania zaskarżonego orzeczenia, w szczególności, że zasądzona wyrokiem kwota została już zapłacona lub wyegzekwowana. Powołanie się na szkodę przyszłą lub hipotetyczną nie czyni zadość wymaganiu przewidzianemu

w art. 425<sup>5</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2011 r., IV CNP 115/10 oraz z dnia 30 czerwca 2015 r., V CNP 67/14 – nie pub.).

Z tych względów należało uznać, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem nie spełnia wymagań przewidzianego w art. 424<sup>5</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., co uzasadniało jej odrzucenie na podstawie art. 424<sup>8</sup> § 1 k.p.c.

kc